TRABALLO FIN DE ESTUDOS

Ensinanzas Superiores de MúsicaTítulo superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	CANTO
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	Canto							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Consultar táboa anexa
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Consultar táboa anexa
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	30
ETCS/ CUADRIMESTRE								10	Observacións	

DOCENTES	NOME E APELIDOS	MAIL/TEL/WEB	TITORÍA
	Teresa Novoa Freitas	maria.teresanovoa@edu.xunta.es	Consultar táboa anexa
	José Antonio Campo Edesa	joseant_campo@csmvigo.com	Consultar táboa anexa
	Patricia Blanco Piñeiro	patriciablanco@csmvigo.com	Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario
COÑECEMENTOS PREVIOS	Son coñecementos previos todos os abordados ao longo de todos os estudos conducentes á titulación na especialidade e itinerario correspondente. Requírese estar matriculado nos créditos da disciplina do traballo fin de estudos, así como o cumprimento dos prazos e normas establecidas no protocolo correspondente, aprobado polo centro. A presentación pública do TFE estará condicionada á superación de todas as disciplinas que integran o plan de estudos da súa especialidade.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina do traballo fin de estudos ten relación directa con todas as disciplinas da especialidade e itinerario correspondente.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario e que integre, sintetice e aplique os coñecementos teóricos adquiridos ao longo dos cursos e saber buscar e seleccionar información de xeito crítico.	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15,T16, X5, X8, X10, X13, X25, EI6.
Interpretar un concerto público onde se reflictan todos os coñecementos prácticos e artísticos adquiridos o longo das disciplinas cursadas.	T1, T2, T3, T6, T15, T16, X2, X3, X6, X7, X8, X13, X21, X25, EI1, EI2, EI3, EI4,EI5, EI8, EI10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
	1. A aprobación do proposta do Traballo académico seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual. 2. O traballo poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera temática relacionada coa especialidade, tanto en aspectos históricos, estilísticos como didácticos, e aprobada polo departamento. 3. Aspectos formais: Deberá ter unha extensión mínima de 20 páxinas, tamaño DIN A4, letra Arial tamaño 12, a dobre espazo, sen contar coas referencias bibliográficas e os títulos. Deberá estar debidamente presentado, cunha correcta encadernación, que permita a súa posterior garda na biblioteca do centro. Dito traballo deberá conter un resumo da mesma nun idioma estranxeiro, de entre 300 e 700 palabras. O traballo deberá conter as seguintes seccións: ☐ Portada cos datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-	

Elaboración, exposición e defensa do traballo académico	Itinerario, Logo oficial do Conservatorio. ☐**Resumo**/**Abstract** (dous idiomas, un deles estranxeiro) ☐**Índice** ☐**Introdución:** xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese, de ser o caso, e metodoloxía. ☐**Corpo do traballo,** organizado en capítulos, se é o caso. ☐**Conclusións / Resultados** ☐**Bibliografía** ☐**Anexos documentais** (opcional) 4. Respecto das características e número de exemplares a entregar do **TA**, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico. 5. O alumno/a disporá dun máximo de 20 minutos para a defensa do seu traballo académico, a continuación o tribunal abrirá un proceso de debate ou poderá formular rolda de preguntas, cun máximo de 10 minutos para dita parte. 6. Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	Todas
Recital público	1. O programa de concerto terá carácter público e terá unha duración de entre 45 e 70 minutos, coa posibilidade dun descanso opcional que non computará no tempo e que non debe exceder de 15 minutos. 2. A proposta do programa de dito concerto terá que ser aprobada polo departamento e será entregada na forma e prazos establecidos no protocolo aprobado polo centro. No caso de que se producise algunha modificación sobre o programa a interpretar deberá ser notificado mediante instancia dirixida ao departamento para a súa supervisión e aprobación, de ser o caso. Unha vez recibida a solicitude, o departamento resolverá ao respecto sobre dita posible modificación. 3. O programa deberá estar integrado por pezas de un mínimo de tres estilos distintos e incluirá como mínimo tres linguas distintas. 4. O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa pezas de música de cámara o dúo sempre que non superen o 12% do tempo total do concerto. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios acompañantes. 5. Esixirase que todas as pezas solistas sexan interpretadas de memoria, salvo no caso do repertorio de oratorio. 6. O alumno ou alumna deberá elaborar un programa de man con notas ao programa e unha breve presentación do intérprete. Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	Todas

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6-20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	2		2
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		1
Traballo persoal: comprenderá • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do traballo escrito, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas.		277 - 291	277 - 291
		Total de horas	300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do traballo escrito, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. A acta final incluirá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.			
Recital	1. Capacidade Técnica: En cada unha das obras interpretadas, valorarase o control técnico do instrumento a través dos seguintes indicadores: 1.1. Dificultade do repertorio. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na exposición das notas, ritmo, tempo, dinámicas, agóxicas, articulación e ornamentación. 1.3. Dominio instrumental: control postural, calidade do son, control do timbre, emisión, afinación e respiración. 1.4. Control da memoria de ser o caso. 2. Capacidade Interpretativa: En cada unha das obras interpretadas, valorarase a coherencia có estilo interpretativo e a concordancia coa forma e estética das mesmas, a través dos seguintes indicadores:	Todas	80%

	2.1. Fidelidade ao estilo segundo á tradición interpretativa: control da ornamentación, do rubato, agóxicas, dinámicas, fraseo e articulación. 2.2. No caso do repertorio de cámara ou dúo, unificación de criterios musicais e interpretativos. 3. Capacidade comunicativa: En cada unha das obras interpretadas, valoraranse as capacidades artísticas e de comunicación, a través dos seguintes indicadores: 3.1. Achega persoal ao enriquecemento da interpretación. 3.2. Adaptación do xesto á interpretación musical. 3.3. Posta en escena axeitada ao estilo.		
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	1.- Claridade na exposición: estruturación, coherencia, redacción e estilo. 2.- Fundamentación mediante busca axeitada 3.- Rigor no estudo científico, histórico, pedagóxico ou artístico. 4.- Claridade conceptual acadada sobre o tema. 5.- Orixinalidade e interese das conclusións. 6.- Correcta presentación	Todas	20%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (DOGA do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (Clarinete)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE Clarinete

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								**ITINERARIO**	CLARINETE
CARÁCTER	TFE								**TIPO DE CLASES**	Individual
DEPARTAMENTO	Vento-madeira								**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	Ricardo Pazo García
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	Ricardo Pazo García
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase semanais**	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	**Observacións**	
DOCENTES	Consultar táboa anexa									

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS as do apartado 2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	O programa de concerto poderá ser interpretado parcial ou completamente de memoria.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, **previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE** en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere signicativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	

3. Elaboración do traballo académico (TA)	A aprobación do proposta do Traballo académico (**TA**) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O **TA** deberá ter unha extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma extranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións: • **Portada** (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • **Resumo/Abstract** (dous idiomas, un deles extranxeiro) • **Índice** • **Introdución** (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • **Corpo do traballo** (organizado en capítulos, se é o caso) • **Conclusións / Resultados** • **Bibliografía** • **Anexos documentais** (opcional)	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do **TA**, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do **TA** non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do **TA** que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	2		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		
Traballo persoal: comprenderá • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do **TA**, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas.		277 - 291	277 - 291
		Total de horas	**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do **TA**, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. A acta final incluirá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais	TODAS	20%

Recital	**1. Interpretacio´n pública do programa de concerto amosando o necesario control te´cnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:** 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, *tempi*, dina´micas, ago´xicas, articulacio´n, ornamentacio´n e planos sonoros. 1.3. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxeccio´n do son, control do timbre, control da respiración e da emisión, e domínio das técnicas propias da música de vanguarda (de ser o caso). 2. **Interpretacio´n pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e este´tica de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 2.1. Fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa: control da ornamentacio´n, do rubato, das ago´xicas e dina´micas, do fraseo e a articulacio´n. 2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.3. De ser o caso, no repertorio de ca´mara ou con orquestra: unificacio´n de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. 3. **Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 3.1. Adecuación do xesto á interpretacio´n musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público. 3.2. Concentracio´n ao longo do recital, control postural e da respiracio´n, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). 3.3. Achega persoal ao enriquecemento da interpretacio´n.	TODAS	80%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente de COMPOSICIÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN-TRABALLO FIN DE ESTUDOS

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								**ITINERARIO**	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	D) TFE								**TIPO DE CLASES**	INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase**	30
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	PABLO BELTRÁN SOBRADO	pablobeltran@csmvigo.com	Consultar táboa anexa
	CARLOS CAMBEIRO ALÍS	carloscambeiro@csmvigo.com	Consultar táboa anexa
	JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO	tonicantal@csmvigo.com	Consultar táboa anexa
	DIEGO DAVID CUEVAS SÁNCHEZ	davidcuevas@csmvigo.com	Consultar táboa anexa
	JUAN MANUEL EIRAS TOJO	juan.eiras@csmvigo.com	Consultar táboa anexa
	JACOBO GASPAR GRANDAL	jacobogaspar@csmvigo.com	Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Elaboración e defensa dun traballo de composición constituído por dúas obras musicais inéditas: unha para orquestra ou banda e outra para grupo de cámara, en que se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos, así como a súa aplicación. Elaboración e defensa dunha memoria xustificativa do traballo realizado.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Todos os adquiridos nas distintas disciplinas do currículum ao longo dos estudos conducentes á titulación na especialidade e itinerario correspondente. Requírese estar matriculado nos créditos da disciplina do traballo fin de estudos, así como o cumprimento do procedemento e prazos establecidos pola Comisión de Coordinación Pedagóxica.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Todas as da especialidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T15, T16, T17
XERAIS	X1, X5, X8, X10, X11, X12, X13, X15, X17, X18, X20, X21, X22, X23,X25, X26
ESPECÍFICAS	EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Elaborar unha obra inédita para orquesta ou banda na cal se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos así como a aplicación destes.	TODAS
Elaborar unha obra inédita para grupo de cámara na cal se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos así como a aplicación destes.	TODAS
Defender nunha presentación o traballo de composición das dúas obras.	TODAS

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
	- A aprobación da proposta do traballo de fin de estudos (TFE) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das Ensinanzas Artísticas Superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no protocolo vixente para o actual curso académico (dispoñible na web do centro). - Calquera variación ou modificación respecto da proposta inicial de traballo fin de estudos (TFE) deberá ser comunicada, avaliada e aprobada polo Departamento. - A Xefatura de Estudos poderá autorizar ao alumnado da especialidade de Composición a realización e presentación das obras que integran o traballo fin de estudos (TFE) antes do remate do último curso académico. - No proceso de preparación do traballo fin de estudos (TFE) o alumno contará co seguimento e supervisión do docente que lle sexa asignado como titor, co visto e prace do Departamento, segundo o formulario TF2. As titorías poderán ser presenciais ou non presenciais, atendendo á situación ou casuística específica do alumnado. - A obra para orquestra ou banda terá unha duración de ca. 12 minutos. - A obra para grupo de cámara terá unha duración de ca. 8 minutos. - As obras musicais adaptaranse ao orgánico das agrupacións do centro. Porén, o alumno poderá incrementar este orgánico, así como agregar medios electrónicos, sempre que aporte os recursos necesarios e a ampliación en cuestión sexa aprobada previamente polo Departamento. O alumno será o único responsable destas	TODAS

	incorporacións e se compromete desde a entrega do traballo de fin de estudos (TFE) a telas preparadas ao servizo do director das agrupacións nos ensaios acordados con el, aos que deberá ademais asistir. - A duración e as características da audición, posterior á defensa do traballo, estableceranse en función dos criterios establecidos polo Departamento e tendo en conta os medios dispoñibles no centro. - A interpretación das obras, supeditada aos medios dispoñibles no centro, supón a obriga do alumnado de presentar os materiais da obra de orquestra ou banda cunha antelación mínima de dous meses antes da data de defensa e os da obra para grupo de cámara cunha antelación mínima dun mes antes da data de defensa. - Na memoria xustificativa do traballo de composición, que o alumnado terá que defender, deberá amosar o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos, así como a aplicación dos mesmos, nunha disertación na que trate aspectos como as influencias, características técnicas e de estilo, recursos e procedementos compositivos empregados, entre outros. Terá unha extensión mínima de 30 páxinas (excluídas as de títulos e as referencias bibliográficas) e escrita atendendo ás normas xerais de publicación. A presentación terá unha duración aproximada de 20 minutos e poderá apoiarse en medios audiovisuais.	
	Total de sesións por cuadrimestre	**19**

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais:orientación e seguimento da preparación do TFE	Variable, dependendo do número de sesións realizadas para tal fin		**5-20**
Audición	**2**		**2**
Defensa	**1**		**1**
Traballo persoal		**292-276**	**292-276**
		Total de horas por cuadrimestre	**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
	ORDINARIA		
	AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)		
Memoria e defensa	Rigor na metodoloxía i estratexias empregadas á hora de explicar as influencias, procesos e técnicas empregadas na composición das obras. Demostrar un nivel de comprensión, reflexión e madureza nas obras presentadas (até un 7%). Claridade e coherencia na redacción do texto e rigor no manexo das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado (até un 7%). Claridade e orixinalidade da exposición pública: estruturación axeitada; coherencia entre o contido da exposición, as obras e a memoria; uso de ferramentas de apoio (até un 6%).	TODAS	20%
Composicións	Orixinalidade nas ideas e prantexamentos que inspiran as obras (até un 10%). Coñecemento das diferentes escolas e tendencias da música culta europea, a través dunha linguaxe propia. Innovación nas técnicas e procesos compositivos empregados (até un 10%). Coherencia e dominio da construción formal así como da elaboración temática e o seu desenvolvemento. Demostrar a capacidade de organización e desenvolvemento dos materiais (até un 10%). Dominio de técnicas harmónicas e contrapuntísticas e uso coherente das mesmas (até un 10%). Emprego de texturas musicais elaboradas (até un 10%). Dominio da instrumentación e orquestración. Emprego de solucións elaboradas, uso dunha escritura acorde á idiomática dos instrumentos, dominio dos diferentes planos sonoros e do aspecto tímbrico (até un 10%). Emprego dunha notación coherente e sistemática (até un 10%). Edición de partitura e materiais clara e coherente (até un 10%).	TODAS	80%
	AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro)		
	AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación contínua)		
	EXTRAORDINARIA		
	ERASMUS		

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Programación Docente de Corda fretada Traballo Fin de Estudos

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de .outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Corda Fretada-Traballo Fin de Estudos

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								**ITINERARIO**	VIOLÍN, VIOLA, VIOLONCELLO E CONTRABAIXO
CARÁCTER	OBRIGATORIO								**TIPO DE CLASES**	Titoría individual
DEPARTAMENTO	CORDA FRETADA								**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	Álvaro Quintanilla Marful
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	Álvaro Quintanilla Marful
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase**	1
ETCS/ CUADRIMESTRE								10	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	Marta Vélez	martavelez@csmvigo.com	Consultar páxina Titorías
	Manuel Martínez	manuelmartinez@csmvigo.com	Consultar páxina Titorías
	Mario Peris	marioperis@csmvigo.com	Consultar páxina Titorías
	Ana Torres	anatorres@csmvigo.com	Consultar páxina Titorías
	Álvaro Quintanilla	alvaroquintanilla@csmvigo.com	Consultar páxina Titorías
	Javier Escobar	javierescobar@csmvigo.com	Consultar páxina Titorías
	Juan Carlos Villar del Saz	juancarlosvillardelsaz@csmvigo.com	Consultar páxina Titorías

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Requírese estar matriculado nos créditos correspondentes ao Traballo Fin de Estudos
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Interpretación dun recital público de 45 a 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos. Preparación, presentación e defensa dun traballo académico.	TODAS

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	
Recital	O programa deberá estar integrado por pezas ou obras de estilos distintos. (Poderanse incluir fragmentos de obras, previa aprobación e visto bó do departamento (na especialidade de Contrabaixo só excepcionalmente)). Poderase incluír no seu programa unha obra de música de cámara (Trío, Cuarteto, etc,). Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes. Non computando neste caso, as Sonatas para Instrumento principal e Piano, considerándose como Repertorio Principal. O alumno/a deberá someter a elección do repertorio do concerto á aprobación do departamento de corda fretada no momento da matrícula. Un mínimo de tres meses antes da defensa publica do TFE. Aportando unha copia en papel dos Score de todo o repertorio proposto. Encadernada en canutillo a dobre cara, e no orden de execución do concerto. No caso de arranxos, ou transcricións de obras de outros instrumentos, a copia presentada do score da partitura a executar, deberá corresponderse coa do instrumento que se presenta ao TFE en cuestión. O Tribunal poderá solicitar as copias das partituras do programa que se estimen necesarias nos 15 días anteriores do comezo da proba. O tribunal pode solicitar a presentación das partituras orixinais que respaldan ás copias de estudo que o alumno/a presentou na súa documentación do TFE, durante todo o proceso do Traballo Fin de Estudos. O alumno/a deberá elaborar un programa de man coas notas ao programa.	
Traballo documental	O traballo escrito poderá versar sobre os diferentes aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento, ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e aprobada polo departamento de corda fretada. O alumno/a presentará por rexistro un guión do traballo académico no que figure o título compreto, un índice xeral, contido ou xustificación e cinco palabras clave. Dito guión será sometido á aprobación do departamento. O Traballo deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas, en tamaño DIN A-4 con letra arial tamaño 12 puntos a dobre espazo, sen contar coas referencias bibliográficas, títulos, gráficos e anexos. O documento deberá conter un resumo do mesmo nun idioma estranxeiro. O alumno/a entregará a versión definitiva do traballo ao Titor/a cunha antelación mínima de 15 días, anterior á súa presentación formal por rexistro na secretaria do centro. O alumno/a presentará mínimo unha das copias do traballo no seguinte formato: encadernado de libro en tapa dura. Có título na portada, e a referencia no lombo do libro. Para ser no seu momento depositado na biblioteca do Conservatorio. E estar así disponibel para a comunidade educativa.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas. Non procede, posto que non hay clases prácticas.	**8**	**-**	8
Audicións: Poderá organizarse unha audición complementaria ao longo do cuadrimestre, alomenos un mes antes da realización do recital. Recital: Presentación en público do programa elixido segundo se establece nos contidos mínimos.	**1**	**-**	1
Traballo persoal: O alumno deberá elixir o repertorio e traballarlo. Deberá elixir o tema e elaborar o traballo académico. Coa asesoria do Títor/a	**-**	291	**291**
Total de horas cuadrimestráis			**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA			
Traballo Académicol	1.- Claridade na exposición: estructuración, coherencia, redacción e estilo. 2.- Fundamentación mediante busca axeitada. 3.- Rigor no estudo científico, histórico, pedagóxico ou artístico 4.- Claridade conceptual acadada sobre o tema. 5.- Orixinalidade e interés das conclusións. 6.- Correcta presentación. **A cualificación corresponderase coa media aritmética das cualificacións dos criterios de avaliación. Esta parte é eliminatoria e compre obter un 5 como mínimo para aprobar á mesma.**	TODAS	20%
Concerto	1.- Presentar un Repertorio apropiado, variado, interesante, e cunha dificultade axeitada a este nivel. 2.- Interpretar as obras mostrando o control técnico do instrumento. 3.- Interpretar as obras mostrando coherencia no estilo interpretativo en concordancia coa forma e estética das mesmas. 4.- Mostrar un comportamento escénico adecuado ás características das obras interpretadas. Mostrando capacidades ar tisticas e de comunicación APLICACIÓN, VALORACIÓN E AVALIACIÓN DOS CRITERIOS: 1- Valorarase a variedade nos estilos elixidos e a dificultade técnica e estilística das obras do repertorio. 2.- Valorarase o traballo respecto á afinación, calidade do son, ritmo, coordinación, e memoria. 3.- Valorarase o traballo respecto as cuestións de tempo, dinámicas, agóxicas, articulación, ornamentación, métrica, vibrato, rubato, e improvisación. 4.- Valorarase o traballo respecto aos planos sonoros, o Tempo, e o traballo camerístico.	TODAS	80%
A cualificación corresponderá coa media aritmética das cualificacións dos criterios de avaliación. Esta parte é eliminatoria e compre obter un 5 como mínimo para aprobar á mesma.			
ERASMUS			
Os alumnos/as participantes en programas de intercambio internacional, poderán presentar o seu Traballo Fin de Especialidade na institución de destino, se o desexan e si a institución de destino o admite			

7. Alumnado con necesidades educativas especiáis

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Observacións

O Traballo Fin de Especialidade só se considerará aprobado no caso de que ámbalas dúas probas sexan avaliadas positivamente, con puntuación igual ou maior a 5.00

O alumnado poderá solicitar que a Exposición do Traballo non coincida no mesmo día que o Concerto. O Departamento terá en conta a petición do alumnado ou non, en función da dispoñibilidade.

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (Fagot)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de .outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE Fagot

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								**ITINERARIO**	FAGOT
CARÁCTER	TFE								**TIPO DE CLASES**	Individual
DEPARTAMENTO	Vento-madeira								**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	Ricardo Pazo García
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	Ricardo Pazo García
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase semanais**	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	Oscar Araújo Comesaña	oscarfagot@edu.xunta.es	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS as do apartado 2

4. Contidos

TEMAS	**DESCRITOR SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos e poderá ser interpretado parcial ou totalmente interpretado de memoria.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, **previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE** en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere signicativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	

3. Elaboración do traballo académico (TA)	A aprobación do proposta do Traballo académico (**TA**) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O **TA** deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma extranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións: • **Portada** (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • **Resumo/Abstract** (dous idiomas, un deles extranxeiro) • **Índice** • **Introdución** (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • **Corpo do traballo** (organizado en capítulos, se é o caso) • **Conclusións / Resultados** • **Bibliografía** • **Anexos documentais** (opcional)	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do **TA**, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do **TA** non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do **TA** que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	2		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		
Traballo persoal: comprenderá • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do **TA**, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas.		277 - 291	277 - 291
		Total de horas	**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do **TA**, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. <u>A acta final incluirá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.</u>			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais	TODAS	20%

Recital	1. **Interpretacio´n pública do programa de concerto amosando o necesario control te´cnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:** 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, *tempi*, dina´micas, ago´xicas, articulacio´n, ornamentacio´n e planos sonoros. 1.3. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxeccio´n do son, control do timbre, control da respiración e da emisión, e domínio das técnicas propias da música de vanguarda (de ser o caso). 2. **Interpretacio´n pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e este´tica de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 2.1. Fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa: control da ornamentacio´n, do rubato, das ago´xicas e dina´micas, do fraseo e a articulacio´n. 2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.3. De ser o caso, no repertorio de ca´mara ou con orquestra: unificacio´n de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. 3. **Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 3.1. Adecuación do xesto á interpretacio´n musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público. 3.2. Concentracio´n ao longo do recital, control postural e da respiracio´n, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). 3.3. Achega persoal ao enriquecemento da interpretacio´n.	TODAS	80%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (Frauta Traveseira)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de .outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE Frauta Traveseira.

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							**ITINERARIO**	FRAUTA TRAVESEIRA
CARÁCTER	TFE							**TIPO DE CLASES**	Individual
DEPARTAMENTO	Vento-madeira							**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	Ricardo Pazo García
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**	**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	Ricardo Pazo García
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase semanais**	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	MANUEL MORALES FERNÁNDEZ	manuelmorales@csmvigo.com	Martes de 13:30 a 14:30
	FERNANDO RAÑA BARREIRO	fernandoranha@csmvigo.com	Mércores de 11 a 12

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS as do apartado 2

4. Contidos

TEMAS	**DESCRITOR SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos e poderá ser interpretado parcial ou totalmente interpretado de memoria.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, **previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE** en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere signicativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	

3. Elaboración do traballo académico (TA)	A aprobación do proposta do Traballo académico (**TA**) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O **TA** deberá ter unha extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma extranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións: • **Portada** (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • **Resumo/Abstract** (dous idiomas, un deles extranxeiro) • **Índice** • **Introdución** (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • **Corpo do traballo** (organizado en capítulos, se é o caso) • **Conclusións / Resultados** • **Bibliografía** • **Anexos documentais** (opcional)	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do **TA**, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do **TA** non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do **TA** que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado. .	2		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		
Traballo persoal: comprenderá • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do **TA**, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas.		277 - 291	277 - 291
		Total de horas	**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do **TA**, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. <u>A acta final incluirá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.</u>			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais	TODAS	20%

Recital	**1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control te´cnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:** 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, *tempi*, dinámicas, agóxicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. 1.3. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxección do son, control do timbre, control da respiración e da emisión, e domínio das técnicas propias da música de vanguarda (de ser o caso). 2. **Interpretación pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e este´tica de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 2.1. Fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa: control da ornamentacio´n, do rubato, das ago´xicas e dina´micas, do fraseo e a articulacio´n. 2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.3. De ser o caso, no repertorio de ca´mara ou con orquestra: unificacio´n de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. 3. **Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 3.1. Adecuación do xesto á interpretacio´n musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público. 3.2. Concentracio´n ao longo do recital, control postural e da respiracio´n, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). 3.3. Achega persoal ao enriquecemento da interpretacio´n.	TODAS	80%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente de GUITARRA

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de .outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA GUITARRA - TRABALLO FIN DE ESTUDOS

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								**ITINERARIO**	GUITARRA
CARÁCTER	D) TFE								**TIPO DE CLASES**	Individual
DEPARTAMENTO	GUITARRA								**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	MARGARITA GARCIA ESCARPA
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	MARGARITA GARCIA ESCARPA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase**	30
ETCS/ CUADRIMESTRE								10	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	MARGARITA GARCIA ESCARPA	margaritaescarpa@csmvigo.com	V- 17-18
	ANTONIO ROCHA ÁLVAREZ	antoniorocha@csmvigo.com	L 12:30 – 13:30

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento, ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Ter aprobadas todas as demáis disciplinas correspondentes ó itinerario de Guitarra.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 14, 15, 16
XERAIS	X2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 21, 25
ESPECÍFICAS	EI 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Interpretación dun recital público de 45 a 70 minutos cun descanso opcional no computable que no supere os 15 minutos.	TODAS
Preparación, presentación e defensa dun traballo académico. La Exposición desenvolverase nun máximo de 20 minutos e a defensa nun máximo de 10 minutos.	“

4. Contidos

TEMAS	**DESCRITOR SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
RECITAL	O programa deberá ser aprobado segundo o procedemento regulado para o Traballo Fin de Estudos O programa do recital deberá estar integrado por piezas de un mínimo de tres estilos distintos e incluirá como mínimo dúas pezas das relacionadas no “repertorio orientativo” do programa de cuarto curso ou ben outras pezas de características similares. Pódese incluir concertos para guitarra e orquestra. O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa pezas de música de cámara sempre que non superen o 12% do tempo total do concerto. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes. Todas as pezas solistas deberán interpretarse de memoria. O alumno ou alumna deberá elaborar un programa de man con notas ao programa	TODAS
TRABALLO ACADÉMICO	O tema do traballo deberá ser aprobado segundo o procedemento regulado para o Traballo Fin de Estudos. O Traballo deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas, en tamaño DIN A-4 con letra arial tamaño 12 puntos a dobre espazo, sen contar coas referencias bibliográficas e os títulos. Dito traballo deberá conter un resumo da mesma nun idioma extranxeiro.	TODAS
	Total de sesións por cuadrimestre	**19**

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	**HORAS PRESENCIAIS**	**HORAS NON PRESENCIAIS**	**TOTAL HORAS**

Titorías prácticas: Orientación, seguimento, correción dos aspectos relativos ao traballo e ao repertorio do alumno	**8**		
Avaliación: Presentación en público do programa e exposición e defensa do traballo académico aprobados segundo o procedemento regulado para o Traballo Fin de Estudos.	**2**		
Traballo persoal: Preparación do repertorio e elaboración do traballo académico.		**290**	
		Total de HORAS por cuadrimestre	**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
	ORDINARIA		
	AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación contínua)		
Traballo académico	1.- Rigor no estudo científico, histórico, pedagóxico ou artístico. Orixinalidade do obxeto de estudo - **(Ata 6 puntos -** 6%) 2- Claridade na redacción do texto, coherencia na estruturación do traballo, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado- **(Ata 6 puntos -** 6%) 3.- Orixinalidade e interés das conclusións - **(Ata 4 puntos -** 4%) 4- Claridade na exposición: estructuración, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, orixinalidade expositiva - **(Ata 4 puntos -** 4%)	TODAS	20%
Concerto	**1.- Interpretación das obras do recital amosando o necesario control técnico do instrumento.** Valoraráse mediante os seguintes indicadores de logro: Dificultade do repertorio. Fidelidade ao texto: exactitude na exposición das notas, ritmo, tempo, dinámicas, agóxicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. Control postural e da respiración. Afinación, limpeza, claridade do son, proxección do son, control do timbre e modos de ataque Control dos diferentes elementos técnicos característicos do intrumento, domínio das técnicas propias da música de vanguarda (de ser o caso). Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no recital. **(Ata 40 puntos -** 40%) **3.- Interpretación das obras amosando coherencia no estilo interpretativo e en concordancia coa forma e estética das mesmas. Interpretación do recital amosando capacidades artisticas e de comunicación.** Valoraráse mediante os seguintes indicadores de logro: Fidelidade ao estilo: control da ornamentación, do rubato, agóxicas, dinámicas, fraseo, articulación e dos elementos instrumentales propios do estilo. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical: control das dinámicas, agóxicas e dos recursos tímbricos do instrumento. No caso do repertorio de cámara ou con orquestra, unificación de criterios musicais e interpretativos. Presentación, posta en escea, dominio do espazo escénico. Achega persoal ao enriquecemento da interpretación. Adaptación do xesto á interpretación musical. Concentración ao longo do recital, xestión da ansiedade escénica, control da memoria. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no recital. **(Ata 40 puntos -** 40%)	TODAS	80%
O Traballo Fin de Especialidade só se considerará aprobado no caso de que ámbalas dúas probas sexan avaliadas positivamente, con puntuación igual ou maior a 5.00.			
	AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)		
	AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación contínua)		
	EXTRAORDINARIA		
	ERASMUS		
Os alumnos/as participantes en programas de intercambio internacional, deberán presentar este Traballo Fin de Especialidade en su institución de origen, salvo acordo específico dos departamentos correspondentes das institucións de orixe e de acollida.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (IMTP)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de .outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA

ESPECIALIDADE	Interpretación							**ITINERARIO**	IMTP
CARÁCTER	TFE							**TIPO DE CLASES**	Individual
DEPARTAMENTO	IMTP							**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	Lorena Freijeiro
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**	**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	Lorena Freijeiro / Cristian Silva
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase semanais**	
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	Lorena Freijeiro Alonso	lorenafreijeiro@csmvigo.com	VER CADRO DE TITORÍAS
	Cristian Silva	cristian_silva@csmvigo.com	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos. - Mostrar a capacidade e madurez necesaria para, por si só, abordar o programa elixido, no que se porán de manifesto as capacidades artísticas, musicais e técnicas adquiridas. - Mostrar un repertorio representativo do instrumento, abordando diferentes épocas e estilos traballados. - Mostrar unha visión global do repertorio e que o concerto discurra de maneira que non resulte unha sucesión de obras inconexas. - Mostrar un control do instrumento que permita manter unha afinación estable do punteiro e dos bordóns, así como o empaste con outros instrumentos. - Mostrar versatilidade á hora da escolla do repertorio, amosando capacidades para abordar repertorios e técnicas diferentes sobre o instrumento.	TODAS
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario - Achegarse á investigación - Mostrar a capacidade e madurez necesaria para a elaboración dun pequeño traballo académico cumprindo cos requisitos esixidos para o mesmo - Perfeccionar as técnicas da comunicación verbal en público	TODAS

4. Contidos

TEMAS	**DESCRITOR SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no Protocolo do TFE vixente para o curso académico actual.	
	O alumnado poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de conxunto. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	O programa de concerto poderá ser interpretado parcial ou completamente de memoria.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere signicativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no Protocolo do TFE	

	vixente no curso académico.	
	A aprobación do proposta do Traballo académico (TA) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no Protocolo do TFE vixente para o curso académico actual.	
3. Elaboración do traballo académico	A temática do traballo académico será de libre elección para o alumnado, se ben terá que ter relación co itinerario de Instrumentos da música tradicional e popular de Galicia.Contará cunha extensión mínima de 20 páxinas, e deberá tratar os seguintes apartados-tipo, que teñen que ser redactados con orde, claridade, solidez na argumentación e afán crítico e científico: 1. Portada (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) 2. Xustificación do tema do traballo. 3. Definición dos obxectivos do traballo. 4. Elaboración do estado da cuestión sobre o tema proposto. 5. Discusión metodolóxica. 6. Deseño de bases de datos e utilización de recursos informáticos e Tecnolóxicos (de ser o caso) 7. Desenvolvemento do traballo 8. Conclusións. 9. Bibliografía 10. Índices 11. Anexos (de ser o caso)	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do traballo académico	A exposición pública do traballo académico non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de obras, fragmentos ou exemplos prácticos.	
	Ao remate da exposición o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do traballo que os seus membros consideren oportunas. O tempo de preguntas e defensa quedará a criterio de tribunal e alumno/a, pero deberá estar rematado unha hora antes da celebración do concerto.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		**6-20**
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	**2**		**2**
Exposición e defensa do traballo académico	**1**		**1**
Traballo persoal: comprenderá • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do traballo, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas		**277 - 291**	**277-291**
		Total de sesións por cuadrimestre	**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do traballo académico, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. A acta final incluirá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada. 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais	TODAS	20%
Recital	1. Capacidades musicais: expresividade, comunicatividade, capacidade para facer un discurso ameno e interesante, coherencia estilística, creatividade. 2. Capacidades técnicas: afinación do instrumento, recursos interpretativos específicos dixitacións, calidade de son e dificultade das obras. 3. Posta en escea: control do espazo, posicionamento na escea, vestiario de concerto, presenza escénica (seguridade, aplomo, control do espazo e tempo), interpretación de memoria. 4. Interpretación en conxunto (de ser o caso): empaste e afinación cos diferentes instrumentos, control de volumes, flexibilidade na interpretación, coherencia estilística e interpretativa entre os músicos do conxunto. 5. Versatilidade: resolución de diferentes repertorios: música tradicional, música de autor, música de nova creación, novas técnicas instrumentais, distintas agrupacións.	TODAS	80%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o Protocolo do TFE vixente para o curso académico.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (Música Antiga)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de .outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE Música Antiga

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								**ITINERARIO**	Clave, Instrumentos de corda pulsdada do Ren. e do Barr, Viola da gamba, Violín Barroco
CARÁCTER	TFE								**TIPO DE CLASES**	Individual
DEPARTAMENTO	Música Antiga								**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	Rafael Muñoz
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase semanais**	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	Sara Ruiz Martínez	sararuiz@csmvigo.com	
	Mangana Izquierdo, Verónica	veronica_mangana@csmvigo.com	
	Ayala Bendixen, Pavel Amilcar	amilcarpavel@csmvigo.com	
	Rafael Muñoz Rodríguez	rafamunoz@csmvigo.com	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS as do apartado 2

4. Contidos

TEMAS	**DESCRITOR SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto poderá ser monográfico ou estar integrado por pezas de diferentes estilos.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	O programa de concerto poderá ser interpretado parcial ou completamente de memoria.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, **previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE** en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere significativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	

3. Elaboración do traballo académico (TA)	A aprobación do proposta do traballo académico (**TA**) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O **TA** deberá ter unha extensión mínima de vinte páxinas, deberá conter un resumo nun idioma extranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións: • **Portada** (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • **Resumo/Abstract** (dous idiomas, un deles extranxeiro) • **Índice** • **Introdución** (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • **Corpo do traballo** (organizado en capítulos, se é o caso) • **Conclusións / Resultados** • **Bibliografía** • **Anexos documentais** (opcional)	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do **TA**, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do **TA** non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do **TA** que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a clavecinista acompañante, de ser o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado.	2		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		
Traballo persoal: comprenderá: • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do **TA**, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas.		277 - 291	277 - 291
		Total de horas	**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do **TA**, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. <u>A acta final incluirá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.</u>			
Elaboración, exposición e defensada memoria do TFE (Traballo Académico)	1. Orixinalidade do obxecto de estudo e rigor na metodoloxía empregada. Aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. Interese dos resultados e /ou conclusións achegadas. 2. Corrección ortográfica, claridade na redacción do texto, coherencia na estruturación, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado. 3. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais. Claridade e calidade nas respostas ás preguntas do tribunal.	TODAS	20%

Recital	1. **Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:** 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxección do son, control do timbre, control da respiración e da emisión. 2. **Interpretación pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estetica de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 2.1. Capacidade para deducir a información non escrita na partitura referente a ritmo, tempi, dinámicas, agóxicas, articulación, fraseado, ornamentación e planos sonoros. Capacidade para aplicar ditos parámetros na interpretación, con fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa históricamente informada. Fidelidade aos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.2. De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. 3. **Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 3.1. Aplicación autónoma dos coñecementos necesarios para a preparación correcta do instrumento ou instrumentos empregados no recital : trastes, cordas, etc. con especial atención á súa correcta afinación conforme a un temperamento histórico axeitado ó repertorio. 3.2. Adecuación do xesto á interpretación musical. Coidado da posta en escea. Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). Achega persoal ao enriquecemento da interpretación.	TODAS	80%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos. Especialidade MUSICOLOXIA Itinerarios de Etnomusicoloxía e Musicoloxía Histórica.

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Traballo de Fin de Estudos (TFE)

ESPECIALIDADE	Musicoloxía							**ITINERARIO**	Etnomusicoloxía / Histórica
CARÁCTER	Obrigatoria							**TIPO DE CLASES**	Individual
DEPARTAMENTO	Musicoloxía							**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	Luís Costa Vázquez
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**	**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	Luís Costa Vázquez
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase**	
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	Luis Costa Vázquez	luiscosta@csmvigo.com	
	Javier Jurado Luque	javierjurado@csmvigo.com	
	Julio Alonso Monteagudo	juliocalonso@csmvigo.com	
	Emilio Lede Abal	edelmirodavalos@yahoo.es	
	Iván Abal Pulleiro	ivanabal@gmail.com	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015) e decreto 171/2016 (DOG de 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Elaboración e defensa dun traballo académico no ámbito da musicoloxía: arquivística, fonografía, historiografía, interpretación, manifestacións musicais populares e tradicionais, fontes da música tradicional, etc.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas na especialidade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T12, T14, T15, T16
XERAIS	X3, X5, X10, X12, X14, X15, X17, X18, X20, X25
ESPECÍFICAS	EM1, EM2, EM5, EM6, EM7, EM8

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Adquirir experiencia na selección de información e da súa aplicación á elaboración de traballos musicolóxicos.	TODAS
Aprender a utilizar e coñecer as ferramentas para xestionar a información referida ao campo de estudo da musicoloxía	
Coñecer e utilizar as distintas metodoloxías de investigación propias das ciencias sociais e da musicoloxía máis específicamente e exercitar a flexibilidade epistemolóxica e axiolóxica en función dos contextos	
Valorar as achegas científicas e exercitar a capacidade crítica e de comprensión global do campo de estudo.	
Manexar un vocabulario técnico preciso e adecuado	
Desenvolver habilidades para a redacción de textos avanzados: coherencia, cohesión, macroestrutura, sintaxe.	
Realizar presentacións de carácter oral e escrito con rigor científico sobre as temáticas estudadas.	

4. Contidos

TEMAS	**DESCRITOR SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
1. Elaboración do traballo de investigación (TFE)	A aprobación da Proxecto do Traballo de investigación (TFE) seguirá o procedemento xeral descrito na Orde do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no CSMVigo para o curso académico actual.	
	O TFE rematado deberá ter unha extensión mínima de cen páxinas e deberá conter un resumo nun idioma extranxeiro e desenvolver cando menos as seguintes seccións: • Portada. Debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio • Resumo/Abstract. En dous idiomas, un deles extranxeiro. • Índice • Xustificación do tema de traballo • Definición dos obxectivos do traballo	

	• Elaboración do estado da cuestión sobre o tema proposto • Marco metodolóxico e Deseño das ferramentas de investigación: bases de datos, recursos informáticos e tecnolóxicos, etc., no seu caso. • Discusión. Organizado en capítulos, se é o caso. • Conclusións e/ou Resultados. • Bibliografía. • Anexos documentais (opcional).	
	Respecto das características de presentación do TFE: • Entregarase o número de exemplares e no formato (físico, electrónico) que determine o protocolo e órganos responsables do CSMVigo • O TFE redactarse en letra Arial 12, interlineado 1'5, tamaño DIN A4 con márxenes de 2 cm por todos os lados. A extensión mínima é de 100 páxinas, e a máxima de 150 páxinas, sen contar os Anexos. • A Bilbliografía deberá referenciarse de acordo cos estándares Chicago-Deusto ou APA, a elección d@ autor/a	
2. Exposición e defensa do TI	A exposición e defensa pública do TFE non excederá no seu conxunto os 90 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición, que non excederá os 50 minutos, o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do TFE que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 40 minutos.	
	Poderase facer uso de medios dixitais para apoiar a presentación, na que se pode incluír audio e vídeo se o considera oportuno. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretación de exemplos ou pasaxes con algún instrumento ou voz. En todo caso, a duración total aterase ao máximo establecido.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación e elaboración do TFE.	**Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas**		**6-20**
Exposición e defensa do TFE: presentación e defensa do traballo de investigación elaborado.	1,5		
Traballo persoal: comprenderá a pescuda e a análise crítica das fontes utilizadas para o desenvolvemento da temática do **TFE** a redacción do mesmo e a preparación da exposición.		278,5-292,5	278,5-292,5
		Total de horas	**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á defensa do TFE seguirase o procedemento exposto no artigo 37 da Orde do 21 de novembro de 2016. A acta final incluirá un informe do Tribunal; para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica vixente no CSMVigo no curso académico actual.			
Elaboración, exposición e defensa do TFE	1. Orixinalidade no obxecto de estudo: 10 % 2. Tratamento de fontes: literatura crítica, uso de bases de datos, enquisas, etc: 20 % 3. Solidez e coherencia metodolóxica, ferramentas de investigación elaboradas: 20% 4. Claridade expositiva, xerarquización e ordenamento do discurso, 20% 5. Valor dos resultados e/ou conclusións achegadas: 15 % 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TFE, uso de ferramentas TIC de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais: 15 %	TODAS	100%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (Óboe)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de .outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE Óboe.

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								**ITINERARIO**	ÓBOE
CARÁCTER	TFE								**TIPO DE CLASES**	Individual
DEPARTAMENTO	Vento-madeira								**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	Ricardo Pazo García
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	Ricardo Pazo García
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase semanais**	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	Ricardo Pazo García	rpazo@edu.xunta.es	Mércores 12:30-13:30 h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS as do apartado 2

4. Contidos

TEMAS	**DESCRITOR SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos e poderá ser interpretado parcial ou totalmente interpretado de memoria.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, **previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE** en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere signicativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	

3. Elaboración do traballo académico (TA)	A aprobación do proposta do Traballo académico (**TA**) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O **TA** deberá ter unha extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma extranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións: • **Portada** (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • **Resumo/Abstract** (dous idiomas, un deles extranxeiro) • **Índice** • **Introdución** (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • **Corpo do traballo** (organizado en capítulos, se é o caso) • **Conclusións / Resultados** • **Bibliografía** • **Anexos documentais** (opcional)	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do **TA**, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do **TA** non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do **TA** que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado. .	2		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		
Traballo persoal: comprenderá • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do **TA**, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas.		277 - 291	277 - 291
		Total de horas	**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do **TA**, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. <u>A acta final incluirá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.</u>			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais	TODAS	20%

Recital	**1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control te´cnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:** 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, *tempi*, dinámicas, agóxicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. 1.3. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxección do son, control do timbre, control da respiración e da emisión, e domínio das técnicas propias da música de vanguarda (de ser o caso). 2. **Interpretación pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e este´tica de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 2.1. Fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa: control da ornamentacio´n, do rubato, das ago´xicas e dina´micas, do fraseo e a articulacio´n. 2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.3. De ser o caso, no repertorio de ca´mara ou con orquestra: unificacio´n de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. 3. **Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 3.1. Adecuación do xesto á interpretacio´n musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público. 3.2. Concentracio´n ao longo do recital, control postural e da respiracio´n, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). 3.3. Achega persoal ao enriquecemento da interpretacio´n.	TODAS	80%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

TRABALLO FIN DE ESTUDOS

CÓDIGO

1. Datos da disciplina

MATERIA	TRABALLO FI N DE ESTUDIOS	**TITULACIÓN**	GRADO
ESPECIALIDADE	PEDAGOXÍA	**ITINERARIO**	PEDAGOXÍA XERAL E DA LINGUAXE MUSICAL
CARÁCTER	E) TRABALLO FIN DE ESTUDIOS	**TIPO DE CLASES**	TITORÍA INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	PEDAGOXÍA	**COORDINADOR/A**	Consultar táboa anexa

N.º CUADRIMESTRE	1	**H. lectivas/ semana**	0	**H. lectivas/ cuadrimestre**	0	**HORAS/ ECTS**	30	ETCS totais da disciplina	10	

CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**IDIOMAS**	GALEGO CASTELÁN
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**OUTROS IDIOMAS***	INGLÉS FRANCÉS
ETCS/ CUADRIMESTRES								10	**OBSERVACIÓNS**	

*Os alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, recibirán as clases das disciplinas de carácter individual no idioma especificado no seu acordo de Formación. Nas demais disciplinas, poderán recibir asistencia e orientación dos seus Titores nos "outros idiomas" citados nesta programación sen que iso implique que as clases sexan impartidas neses idiomas.

DOCENTES	Consultar táboa anexa.
DESCRIPCIÓN DA DISCIPLINA	Elaboración e defensa dun traballo de investigación relacionado coa especialidade e a súa aplicación, incidindo directamente no desenvolvemento profesional da Pedagoxía da Linguaxe Musical. Elaboración dunha proposta didáctica que atinxa aos ámbitos do ensino da Linguaxe musical nos graos elemental ou profesinal de música, desenvolvendo materiais didácticos específicos para acadar obxectivos definidos.
COÑECEMENTOS/REQUISITOS	Requírese estar matriculado no Traballo fin de estudios.

2. Competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)

TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T3, T5, T6, T8, T14,T15, T16
XERAIS	X5, X8, X10, X13, X16, X18, X19, X25
ESPECÍFICAS	EP1, EP2, EP5, EP9, EP10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS
1) Amosar ter relacionado de xeito conceptual, práctico e artístico os coñecementos adquiridos no estudio da especialidade.	TODAS
2) Reflexionar sobre o ensino da música, a aprendizaxe da mesma e a súa propia formación, aportando unha proposta pedagóxica con intención de innovación e mellora do ensino.	
3) Amosar a capacidade de poñer en práctica unha tarefa complexa na que aplique os seus coñecementos e creatividade. A devandita tarefa inclúe o afondamento sobre un tema pedagóxico relevante, revisións bibliográficas e obtención de conclusións.	

4. Contidos

	DESCRICIÓN
TRABALLO DOCUMENTAL	Estrutura e contido do traballo: Portada – Índices – Introdución – Análise do contexto de estudio – Proceso da investigación - Resultados e conclusións – Referencias bibliográficas – Proposta pedagóxica con oito unidades didácticas, dúas desarrolladas e seis en tablas ou esquemas conceptuáis – Anexos e apéndices.
	O traballo académico deberá ter unha extensión mínima de cen páxinas en tamaño DIN A-4 con letra Arial 12 puntos a dobre espacio, sen contar coas referencias bibliográficas, os títulos e os anexos. Tamén se incluirá un resumo en castelán, galego, e en francés ou inglés.

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	TITORÍAS								10	O alumnado terá, alomenos, una titoría quincenal.
Non presenciais	TRABALLO PERSOAL								290	
Total de horas cuadrimestrais									300	

6. Descriptores de Planificación

METODOLOXÍA

A metodoloxía consistirá en favorecer no alumnado a visión global do traballo, a orientación e a supervisión do mesmo.

O procedemento baséase no diálogo, suxerencias e propostas por parte da profesora, procurando a autonomía dos alumnos, a toma de conciencia sobre o séu propio coñecemento e o xeito de plasmalo na escritura.

A revisión do traballo por parte da tutora efectuaráse no transcurso da súa elaboración, para suxerir, si se da o caso, a organización das ideas e o estilo académico da linguaxe

7. Avaliación

ORDINARIA

	CRITERIOS		PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
TFE E EXPOSICIÓN PÚBLICA ANTE O TRIBUNAL	a)	Exposición clara e fluida incidindo nos aspectos fundamentais	100%	TODAS
	b)	Estilo literario académico e terminoloxía pedagóxica		
	c)	Fundamentación mediante busca axeitada		
	d)	Rigor no estudio científico, pedagóxico ou artístico		
	e)	Claridade conceptual acadada sobre o tema		
	f)	Orixinalidade e interese nas conclusións		
	g)	Reflexión e análise no proceso de elaboración do traballo e valoración das experiencias e aprendizaxes acadados no mesmo		
	h)	Valor didáctico, relevancia e proposta pedagóxica axeitada		

PROCEDEMENTO

A) O alumno exporá o traballo oralmente durante un tempo aproximado de 45 minutos, utilizando power point e incluindo, sin o considera preciso, outros medios informáticos ou audiovisuais.

B) Rematada a exposición cada membro do tribunal pedirá as aclaracións que considere pertinentes sobre o traballo, que serán respondidas unha a unha por o o alumno.

A duración desta parte do exame non excederá de 30 minutos.

ERASMUS

Os alumnos/as que participen en programas de intercambio internacional, deberán presentar este traballo de Fin da Especialidade na súa institución de orixe.

8. Observacións

É importante consultar o protocolo xeral do TFE na web do Conservatorio superior de música de Vigo así como a circular 10/2014 da Dirección xeral de educación no seu punto 3.2 sobre o desenvolvemento do TFE e a ORDEN de 21 de noviembre de 2016

Guía Docente de PERCUSIÓN - TRABALLO FIN DE ESTUDOS

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							**ITINERARIO**	PERCUSIÓN
CARÁCTER	D) TFE							**TIPO DE CLASES**	TITORÍA INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	PERCUSIÓN							**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	CARLOS CASTRO ROIG
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**	**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	CARLOS CASTRO ROIG
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase semanais**	1
ETCS/ CUADRIMESTRE								10	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	JUAN ANTONIO VÁZQUEZ MOUZO	juan_a_vazquez@csmvigo.com	
	DAVID RODRÍGUEZ GARCÍA	david_rguez_garcia@csmvigo.com	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público, e a elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento, ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Requírese estar matriculado nos créditos correspondentes ao Traballo Fin de Estudos
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 14, 15, 16
XERAIS	2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 21, 25
ESPECÍFICAS	1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Interpretación dun recital público de 45 a 70 minutos cun descanso opcional no computable que no supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Preparación, presentación e defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS as do Apartado 2

4. Contidos

TEMAS	**DESCRITOR SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no Protocolo do TFE vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos e instrumentos.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	O programa de concerto poderá ser interpretado parcial ou completamente de memoria.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere signicativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
	A aprobación do proposta do Traballo académico (TA) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
3. Elaboración do traballo académico (TA)	O TA deberá ter unha extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma extranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións:	

	• Portada (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • Resumo/Abstract (dous idiomas, un deles extranxeiro) • Índice • Introdución (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • Corpo do traballo (organizado en capítulos, se é o caso) • Conclusións / Resultados • Bibliografía • Anexos documentais (opcional)	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no *Protocolo do TFE* vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do TA non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do TA que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes con instrumentos.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	**2**		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	**1**		
Traballo persoal: comprenderá • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do TA, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas.		277 - 291	277 - 291
		Total de horas	300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do TA, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. A acta final incluirá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada. 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas. 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais.	TODAS	20%
RECITAL	**1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:** *1.1.* Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, tempi, dinámicas, agóxicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. *1.3.* Dominio instrumental: control das diferentes técnicas de agarre, limpeza e claridade do son, proxección do son, preparación e elección de timbres e baquetas axeitadas. **2. Interpretación pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. *Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:*** *2.1.* Fidelidade ao estilo: control da ornamentación, do rubato, das agóxicas e dinámicas, do fraseo e a articulación. *2.2.* Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.3. De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. *3.* **Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital. *Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:*** 3.1. Adecuación do xesto á interpretación musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra. *3.2.* Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). Achega persoal ao enriquecemento da interpretación.	TODAS	80%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Consultar o Protocolo do TFE vixente para o curso académico.
ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

TFE- Traballo final de estudos
Especialidade Produción e Xestión
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE

ESPECIALIDADE	Produción e xestión	**ITINERARIO**	
CARÁCTER		**TIPO DE CLASES**	Titorías online/presenciais
DEPARTAMENTO	Produción e xestión	**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	OSWALDO COSTAL ORO

CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	OSWALDO COSTAL ORO
CUATDRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
ETCS/ CUADRIMESTRE							10		**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	OSWALDO COSTAL ORO	oswaldo_costal@csmvigo.com	Con cita previa por mail presencial ou telemática
	Mº DEL MAR BLANCO MORENO	marblanco@csmvigo.com	Con cita previa por mail presencial ou telemática
	MARÍA FERNÁNDEZ TRILLO	maria.fernandez.trillo@csmvigo.com	Con cita previa por mail presencial ou telemática
	RAQUEL GALLARDO CASTILLO	raquel_gallardo@csmvigo.com	Con cita previa por mail presencial ou telemática

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Elaboración e defensa dun traballo académico que estea directamente vinculado con algún dos seguintes supostos ou calquera outra temática relacionada coa especialidade: un proxecto de organización dun espectáculo musical, un proxecto de management musical o un proxecto de asesoramento técnico para institucións musicais. Elaboración dunha memoria crítica e razoada que relacione directamente o proxecto elixido coa actual normativa sobre os dereitos de autor/a.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Todos os propios da especialidade.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina ten relación directa cos contidos das disciplinas do itinerario.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T14, T16
XERAIS	X5, X8, X10, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X21, X23, X27
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC6, EC8

3. Obxectivos

DESCRICIÓN
● Elaborar e defender un traballo académico de investigación que integre, sintetice e aplique os coñecementos teóricos adquiridos o longo dos cursos. ● Buscar, seleccionar información, analizar datos e extraer conclusións de xeito crítico. ● Manifestar un espírito emprendedor e autónomo na elaboración do TFE. ● Usar as ferramentas necesarias con sensibilidade cara ao patrimonio cultural e ambiental. ● Aplicar metodoloxías de estudo e investigación para o desenvolvemento e innovación da actividade musical. ● Demostrar coñecementos do feito musical e a súa evolución, dun repertorio amplo e dos axentes culturais. ● Aplicar a lexislación vixente, nacional e internacional, en materias artísticas, de espectáculos e de dereitos de autor/a. ● Dinamizar o uso das tecnoloxías no desenvolvemento de proxectos artísticos nas fases de creación, produción e xestión. ● Empregar estudos da economía, xestión, contabilidade, estratexias de mercado e recursos humanos. ● Argumentar por escrito e verbalmente con capacidade crítica e fundamentada. ● Desenvolver proxectos situándoos nun contexto histórico-musical, social e cultural con atención ao seu contorno máis inmediato e á súa dimensión global.

4. Contidos

Traballo académico e defensa:
O traballo poderá versar sobre diversos aspectos relacionados coa especialidade, ou calquera temática aprobada polo departamento.
Deberá estar debidamente presentado e encadernado, para o seu posterior arquivo na biblioteca do centro.
Dito traballo deberá conter un resumo da mesma nun idioma estranxeiro, de entre 200 e 600 palabras.

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN

- Elixir o tema do traballo de forma razoada e relacionada co presente ou futuro profesional:

O alumnado poderá aproveitar unha das dúas opcións que se contemplan a continuación, segundo das especificacións que o departamento aproba ao respecto. Os estudantes poden escoller calquera das dúas opcións ou modalidades, pero será un requisito esencial que tanto o tema como o deseño da obra escollida aproveiten a adquisición de competencias e contidos da especialidade correspondente:

➔ MODALIDADE A: Traballo teórico-práctico de carácter profesional
Esta modalidade incluirá o proxecto, deseño, composición, creación ou interpretación artística aplicada orixinal dun repertorio de dificultade segundo o nivel de estudos (montaxes, interpretacións musicais, coreográficas ou escénicas, entre outras), e terá que estar conectado indivisiblemente coa parte teórica do traballo. Os traballos deberán estar debidamente desenvolvidos e cumprir coa esixencia de solvencia investigativa, orixinalidade e novidade, se non, poden ser rexeitados. Especifique que será necesario no deseño e desenvolvemento desta modalidade, o rexistro do proceso de creación da proposta para presentar en Defensa (gravación, audio, fotografías, follas de traballo, etc.), servindo de todo isto como base á hora de fundamentar e demostrar a devandita creación propia. Todo este material debe ser editado e acompañado co TFE, como ficheiros multimedia indispensables para a avaliación do proxecto no seu conxunto.

➔ MODALIDADE B: traballo documental de investigación teórica
Esta modalidade dirixirase á análise e comentario científico-crítico sobre unha materia relacionada co campo de coñecemento da docencia correspondente. Os traballos presentados dentro desta modalidade deberán estar solidamente xustificados para ser admitidos na especialidade de Produción e Xestión.

- Preparación e aprobación da proposta de traballo de fin de estudos. Estrutura:

➔ Título do proxecto
➔ Índice Xeral
➔ Xustificación do traballo
➔ Descrición breve do contido de cinco palabras clave (un informe xustificativo que contempla a normativa vixente pode integrarse no corpo de traballo académico / investigación segundo correspondente).

- Axuste da extensión do proxecto. O formato específico en cada caso será o seguinte:

➔ MODALIDADE A: Traballo teórico-práctico de carácter profesional

➔ O Proxecto Fin de Estudos, debe ter un mínimo de 50 páxinas e un máximo de 80 páxinas (sen incluír portadas e contraportadas, índices, referencias, bibliografía xeral e anexos).

➔ MODALIDADE B: Traballo documental de investigación teórica

➔ O Traballo Fin de Estudos, debe ter un extensión mínima de 50 páxinas e un máximo de 80 páxinas (sen incluír portadas e contraportadas, índices, referencias, bibliografía xeral e anexos).
➔ Estrutura do proxecto e memoria do proxecto de fin de estudos

Tanto para a modalidade A como para a modalidade B, os documentos escritos deben conter as seguintes seccións: O proxecto de fin de estudos conterá as seguintes seccións:

Portada
Índice xeral
Índice de imaxes ou gráficos (se os hai) Índice de táboas (se os hai)
Resumo
Abstract
1. Introdución
2. Xustificación
3. Obxectivos
4. Hipótese (se existe)
5. Estado da cuestión ou revisión da literatura
6. Marco teórico / Contexto
7. Metodoloxía / Marco metodolóxico
8. Desenvolvemento
9. Conclusións
10. Traballo futuro
11. Referencias
12. Bibliografía xeral (se procede)
13. Anexos (se os hai)

6. Avaliación

ORDINARIA Y EXTRAORDINARIA

- O alumno/a disporá de dúas convocatorias, ordinaria e extraordinaria respectivamente, para a superación desta disciplina.
- A avaliación e cualificación correspondente á convocatoria ordinaria realizarase ao remate do segundo cuadrimestre de cada ano académico, e a correspondente á convocatoria
- extraordinaria realizarase no mes de xullo.
- De ser o caso, o alumnado que non supere ou non presente o traballo fin de estudos (TFE) no curso escolar en que finaliza os estudos, terá dereito a utilizar as convocatorias correspondentes durante o primeiro cuadrimestre do seguinte ano académico.
- Ao longo do curso, o titor/a orientará ao alumnado sobre as distintas actividades a avaliar polo tribunal na Defensa, co fin de informar o alumnado sobre o proceso de avaliación.
- O alumno/a disporá dun máximo de 30 minutos para a defensa do seu traballo académico. A continuación, o tribunal abrirá un proceso de debate onde haberá unha rolda de preguntas, cun máximo de 20 minutos para dita parte.

Criterios específicos de avaliación:

- Coñecer as implicacións escénicas que implica a actividade profesional e ser capaz de desenvolver as súas aplicacións prácticas
- Argumentar e expresar verbalmente proxectos musicais ben estruturados, concretos e globais, de carácter teórico, analítico, estético e crítico.
- Amosar capacidade de desenvolverse en distintos campos de acción, como a economía, a comunicación e a organización de recursos humanos e materiais, a xestión loxística e a planificación estratéxica.
- Comprender e relacionar as condicións artísticas, históricas e sociais en que se desenvolveu a creación musical e a práctica interpretativa.
- Coñecer e aplicar as novas tecnoloxías necesarias na gravación, reprodución e difusión de documentos sonoros de diferentes formatos, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos.
- Dominar a informática musical, a ofimática e as redes de comunicación.
- Coñecer profundamente a lexislación vixente, nacional e internacional, en materias artísticas, de espectáculos e de dereitos de autor/a.
- Coñecer os fundamentos de acústica musical, as características acústicas dos instrumentos, así como as particularidades acústicas relacionadas coas características estruturais dos espazos culturais, cunha especial atención á acústica de salas e a loxística de grupos musicais de diferentes formatos, as súas posibilidades técnicas, sonoras e expresivas, así como as súas posibles combinacións.

As actividades avaliables serán:

➔ Proxecto (80%)
➔ Defensa (20%)

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Cameron, J., (1992). *The Artist's Way*. Nueva York: Estados Unidos, Penguin Random House.
- Chiantore, L., Domínguez, Á., Martínez, S., (2018). Escribir sobre música. Barcelona: Musikeon Books.
- Eco, U., (1977). Cómo se hace una tesis. Barcelona: Gedisa editorial.
- Elbow, P., (1981). *Writing with power. Techniques for Mastering the Writing Process*. Oxford: Oxford University Press.
- Hernández, F. (2006). Campos, temas y metodologías para la investigación relacionada con las artes. Revista Aragonesa de Musicología.
- López Cano, R. (2013). La investigación artística en los conservatorios del espacio educativo europeo. Discusiones , modelos y propuestas.
- Pascual, F., (2014). *Word 2013: Manual básico*. Recuperado de https://ebookcentral.proquest.com
- Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española, (2018). *Libro de estilo de la lengua española según la norma panhispánica*. Madrid: Espasa.
- Reynolds, G. (2010). *Presentation Zen. Simple ideas on Presentation design and Delivery.* Berkeley, Pearson Education.
- Roselló, D. (2004). Diseño y evaluación de proyectos culturales. Editorial Ariel.
- Roselló, D. (2017). Diseño y evaluación de proyectos culturales. Editorial Ariel.
- Roselló, D. y Colombo A. (2008). Gestión cultural. Editorial Ariel.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).
- Código de las Artes Escénicas y de la Música

- Manual de estilo para o traballo académico:
    - - Fonte: Arial
    - - Tamaño de letra: 12
    - - Texto xustificado
    - - Espazamento entre liñas: 1,5
    - - Marxe esquerda: 2,5
    - - Marxe dereita: 2,5
    - - Espazamento anterior e posterior: 6 puntos
    - - Cabeceira: Arial 10. Nome do centro, proxecto de fin de estudo e nome do alumno (posición do texto no centro)
    - - Pé de páxina: Arial 10. Número de páxina e título da obra (posición do texto no centro).
    - - Notas ao pé de páxina: Arial 9
    - - Imaxes, gráficos ou táboas: deben ter un título inserido en Arial 9 en negra e indicar a fonte (autoría ou elaboración propia) na parte inferior da imaxe, gráfico ou táboas..
    - - As imaxes, gráficos ou táboas empregadas deben inserirse entre o texto se teñen unha conexión inmediata co seu contido e aclaran a súa comprensión ou ilustran o concepto presentado. Se non, pódense achegar como anexos.
    - - Referencias bibliográficas, citas de calquera tipo, notas ao pé de páxina, etc. faranse seguindo as normas que escolla o alumno co visto e prace do seu titor. Haberá que respetar os criterios de estilo ao longo do traballo e non se poderá misturar diferentes normas.

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (Piano)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de .outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							**ITINERARIO**	PIANO
CARÁCTER	TFE							**TIPO DE CLASES**	Individual
DEPARTAMENTO	Piano							**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	Patricia Rejas Suárez
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**	**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	Patricia Rejas Suárez
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase semanais**	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	María José Cid	mjccas@gmail.com	Luns 18:30-19:00 h/Xoves 12:30-13:00 h
	Nicasio Gradaille	nicasiogradaille@hotmail.com	Xoves 11-12 h
	Isabel Gil	isabelgilllorens@gmail.com	Martes 10.30-11:30 h
	Patricia Rejas	patricia.rejas@gmail.com	Venres 12-13 h

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Elaboración, exposición e defensa dun traballo académico (TA), dunha temática segundo o descritor da disciplina, cunha temporalización dun máximo de 30 minutos para a exposición e dun máximo de 20 minutos para a defensa.	TODAS as do apartado 2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Preparación do recital público	• A aprobación do programa do recital seguirá o procedemento xeral que regula o Traballo Fin de Estudos, aprobado polo centro e que se pode consultar na web co Conservatorio. En calquera caso, será revisado e aprobado polo Departamento de Piano. • Para o seguimento da preparación do recital o/a alumno/a contará coa supervisión do/da docente que lle sexa asignado como titor/a do TFE. A periodicidade das titorías estará en función da dispoñibilidade do profesorado do Departamento de Piano. • **A duración do programa estará comprendida entre 45 e 70 minutos (descanso opcional aparte, dunha duración máxima de 15 minutos)** • O repertorio poderá conter obras de **música de cámara** cunha duración total que **non supere a terceira parte (1/3)** da minutaxe íntegra do programa presentado. O/A alumno/a farase cargo de achegar os instrumentistas e os medios necesarios para a interpretación deste repertorio de cámara. • **Todo o repertorio, salvo as obras de cámara e o de música contemporánea, será interpretado de memoria.** • Entregaranse **dúas copias impresas** do programa a interpretar ao/á presidente/a do tribunal.	
2. Recital público	A realización do programa de man do recital correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno e dos colaboradores e o nome do titor), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
3. Elaboración do traballo académico (TA)	• A temática do TA deberá ser aprobada polo Departamento de Piano, segundo o procedemento xeral que regula o Traballo Fin de Estudos aprobado polo centro. • Para o seguimento do proceso de preparación do TA o/a alumno/a disporá do apoio do/a seu/súa titor/a do TFE. • A memoria do TA deberá ter unha **extensión mínima de 20 páxinas**, sen contar portada, resumo, índice, referencias bibliográficas e anexos. • A memoria do TA deberá conter un **resumo** do mesmo, elaborado no idioma no que estea redactado (galego ou castelán) así como en **inglés** (*abstract*). • Para a elaboración do TA recoméndase seguir a **guía** aprobada polo Departamento de Piano anexa á presente guía docente. **En calquera caso, a memoria deberá constar como mínimo das seguintes partes e nesta orde:** - Portada - Resumo (castelán/galego, inglés) - Índice con indicacións de paxinación - Introdución - Desenvolvemento do traballo organizado por capítulos - Conclusións - Referencias e bibliografía - Anexos (opcional) • Entregaranse **dúas copias impresas do traballo**, encadernadas tapa dura, e **unha copia en PDF** gravada nun CD.	
4. Exposición e defensa do TA	• **A exposición pública do TA non excederá os 30 minutos**. • Recoméndase o **uso de software para facer presentacións**, no que se pode incluír **audio e vídeo** se se considera oportuno. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación con **interpretacións ao piano**. En calquera caso, o/a alumno/a terá que adaptar todos os contidos da presentación para **non superar a duración máxima especificada**. • Ao remate da exposición seguirá un debate entre o tribunal e o/a alumno/a sobre as cuestións que se consideren oportunas. **O debate non excederá os 20 minutos**.	
	Total de sesións	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA.			
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto seleccionado.			
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.			

Traballo persoal: comprenderá • o estudo e memorización do programa de concerto seleccionado; • a busca e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do TA, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas.			
		Total de horas	**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Exposición e defensa da memoria do TA	1. Rigor no estudo histórico, pedagóxico ou artístico realizado 2. Coherencia na estruturación dos capítulos da memoria 3. Interés das conclusións 4. Correcta presentación da memoria seguindo o formato exixido na guía docente 5. Claridade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o material desenvolvido na memoria, orixinalidade expositiva **A calificación desta parte corresponderá á media aritmética das calificacións outorgadas a cada un dos criterios de avaliación. É necesario obter un 5 como mínimo para aprobar a mesma.**	TODAS agás EI10	20%

Recital	1. **Interpretación do repertorio amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:** 1.1. Dificultade do repertorio. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na exposición das notas, ritmo, tempo, dinámicas, agóxicas, articulación, ornamentación e voces. 1.3. Dominio instrumental: control postural, limpieza e claridade do son, proxección do son, control do timbre e modos de ataque e control dos diferentes elementos técnicos característicos do instrumento. 2. **Interpretación das obras amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética das mesmas. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 2.1. Fidelidade ao estilo: control da ornamentación, do rubato, das agóxicas, das dinámicas, do fraseo, da articulación e dos elementos instrumentales propios do estilo. 2.2. Fidelidade á forma: control das dinámicas e dos recursos tímbricos do instrumento. 2.3. No caso do repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e interpretativos. 3. **Amosar as habilidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 3.1. Adecuación entre do xesto e a interpretación musical 3.2. Control das tensións e da respiración 3.3. Control da memoria 3.4. Concentración ao longo da interpretación das pezas 3.5. Achega persoal ao enriquecemento da interpretación 4. **Amosar un comportamento escénico adecuado. Aplicarase dun modo xeral a todo o recital.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 4.1. Dominio do espazo escénico 4.2. Dominio das convencións do recital público **A calificación desta parte corresponderá á media aritmética das calificacións outorgadas a cada un dos criterios de avaliación. É necesario obter un 5 como mínimo para aprobar a mesma.**	TODAS	80%

ERASMUS
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Consultar a **guía** anexa á presente programación

Programación Docente Do Traballo Fin de Estudos (TFE) SAXOFÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de .outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE SAXOFÓN

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								**ITINERARIO**	SAXOFÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								**TIPO DE CLASES**	
DEPARTAMENTO	VENTO MADEIRA								**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	RICARDO PAZO
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	RAFAEL YEBRA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase**	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	**Observacións**	

DOCENTES	**NOME E APELIDOS**	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
	RAFAEL YEBRA	rafaelyebra@gmail.com	Xoves 13:30h-14:30h
	ALEJANDRO TROYA NAVARRO		

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X3, X6, X19, X21, X24
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI4, EI5, EI6, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	**COMPETENCIAS RELACIONADAS**
Interpretar un recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS
Defender un traballo académico (TA) que versará sobre diversos aspectos do repertorio proposto do seu instrumento ou outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS

4. Contidos

TEMAS	**DESCRITOR SUBTEMAS**	**SESIÓNS**
Técnica	O son: timbre, dinámicas, flexibilidade de intervalos, serie armónica, articulacións, textura Respiración, capacidade pulmonar, articulación, velocidade, homoxeneidade entre rexistros, pulsación, interrelación entre afinación e dinámicas.	
Interpretación	Coñecemento das linguaxes utilizadas nos estudos e obras propostos. Recursos expresivos e técnicos nos textos musicais do saxofón clásico. Recursos expresivos e técnicos en obras e estudos contemporáneos.	
A audición pública.	Normas de comportamento a seguir nas audicións e concertos tanto en calidade de interprete como de ointe	
Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, **previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE** en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere significativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descansoopcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
	A aprobación do proposta do Traballo académico (**TA**) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de	

	novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.	
Exposición e defensa do TA	O **TA** deberá ter unha extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma extranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións: • **Portada** (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • **Resumo/Abstract** (dous idiomas, un deles extranxeiro) • **Índice** • **Introdución** (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • **Corpo do traballo** (organizado en capítulos, se é o caso) • **Conclusións / Resultados** • **Bibliografía** **Anexos documentais** (opcional)	
Exposición e defensa do TA	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
	A exposición e defensa pública do TA non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
	Total de sesións por cuadrimestre	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6-20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	2	16	18
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1	20	24
Traballo persoal: comprenderá • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do **TA**, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas.		277 - 291	277 - 291
Total de horas por cuadrimestre			**300**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do **TA**, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. A acta final incluirá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais	TODAS	20%
Recital	**1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:** 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, *tempi*, dinámicas, agóxicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. 1.3. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxección do son, control do timbre, control da respiración e da emisión, e domínio das técnicas propias da música de vanguarda (de ser o caso). 2. **Interpretación pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:	TODAS	80%

	2.1. Fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa: control da ornamentación, do rubato, das agóxicas e dinámicas, do fraseo e a articulación. 2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.3. De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. 3. **Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital.** Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: 3.1. Adecuación do xesto á interpretación musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público. 3.2. Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). 3.3. Achega persoal ao enriquecemento da interpretación.		

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagoxía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente do TFE – Vento Metal

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA	TFE de Vento Metal								
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							**ITINERARIO**	Trompa, Trompeta, Trombón e Tuba
CARÁCTER	D) Traballo fin de estudos							**TIPO DE CLASES**	Individual
DEPARTAMENTO	VENTO METAL							**XEFE/A DO DEPARTAMENTO**	Enrique Lorenzo Vila
CURSOS	**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**	**COORDINADOR/A DA DISCIPLINA**	Enrique Lorenzo Vila
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	**Horas de clase**	
ETCS/ CUADRIMESTRE								10	**Observacións**	

	NOME E APELIDOS	**MAIL/TEL/WEB**	**TITORÍA**
DOCENTES	Enrique Lorenzo Vila		
	Javier Viceiro Filgueira		
	Adolfo Caride Rodríguez		
	Jesús Vicente Monzó		
	Juan Carlos Díaz Álvarez		

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A través da práctica interpretativa do instrumento conséguese integrar e poñer en práctica aspectos musicais e teóricos presentes nos estudos de música superiores, colaborando ao desenvolvemento da capacidade analítica, do coñecemento do repertorio do propio instrumento e da evolución estilística dos diferentes períodos da historia da música.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS
Demostrar que o alumno que terminou as materias obrigatorias da súa especialidade, é capaz e alcanzou a madurez necesaria para abordar con total autonomía a presentación e interpretación dun programa de concerto en público no que se inclúan obras solistas de estilos e épocas diferentes e adecuadas ao nivel de esixencia que se presupón para o final de carreira dun grao superior. Para elo tómase como referencia as distintas obras programadas ao longo dos catro cursos que compón o grao superior.	TODAS
Incluír e interpretar no concerto, polo menos unha das obras que se relacionan no apartado 8 desta Guía docente: Bibliografía, apartados e documentos.	TODAS
Elaboración dun traballo académico correctamente documentado (modelos de estruturación, búsqueda de información, utilización das oportunas ferramentas, consulta e datación das fontes de información) destinado a fomentar a adquisición de competencias en investigación. A liña de investigación orientativa que mantemos neste Departamento é: Estudio do repertorio, pedagoxía, material e intérpretes en Galicia referidos aos instrumentos de vento metal.	TODAS
Defensa do traballo académico públicamente.	TODAS

4. Contidos

TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I	Programa de concerto	O alumno presentará unha proposta de programa de concerto no que incluirase unha obra das relacionadas no apartado 8 desta Programación Docente e cunha duración mínima de 50 minutos (o descanso é opcional e non será computable). A aprobación do programa presentado seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE de 21 de novembro de 2016, así como o recollido no PROTOCOLO DE TFE vixente do propio conservatorio.	
II	Recital	O día asignado para o TFE, o alumno interpretará en público o programa de concerto aprobado. Interpretación consciente a través da comprensión das estructuras musicais e aplicación dos coñecementos musicais e técnicos do instrumento na execución do repertorio solista. Conciencia das normas de comportamento a seguir nos concertos en calidade de intérprete.	

		O alumno elaborará un programa de man do seu concerto, incluindo aspectos como portada, currículo, repertorio e notas ao programa. Tamén entregará unha copia a cada membro do tribunal das obras a interpretar debidamente encuadernadas e na orde de interpretación.	
III	Proposta de traballo académico	O alumno presentará unha proposta de traballo académico cos seguintes apartados: Título, índice xeral, contido ou xustificación do traballo e cinco palabras clave. A aprobación da proposta presentada seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE de 21 de novembro de 2016, así como o recollido no PROTOCOLO DE TFE vixente do propio conservatorio.	
IV	Elaboración do traballo académico (TA)	O traballo académico deberá ter unha extensión mínima de vinte páxinas, en tamaño DIN-A4, con letra arial 12 puntos a dobre espazo, sen contar coas referencias bibliográficas e os títulos. Portada: título, autor, titor, curso académico, especialidade, logo do Conservatorio Resumo / Abstract: en dous idiomas (un deles extranxeiro) Indice Introducción: propósito do traballo, xustificación, pregunta e obxetivos Metodoloxía: realización, materiais e métodos do traballo, tipo de estudo, lugar Resultados: xustificación dos resultados, presentación de resultados Conclusións: interpretación dos resultados Bibliografía: referencias bibliografícas consultadas, citas bibliográficas Anexos As normas de citación que se propón son as de Chicago Deusto e APA (calquera das versións)	
V	Exposición e defensa do TA	A exposición do TA non excederá de 20 minutos, ao remate o tribunal poderá preguntar sobre cuestión do TA, a defensa non excederá dos 10 minutos. Para a exposición, o alumno poderá utilizar os medios técnicos disponibles no conservatorio así como aqueles que considere oportunos para apoiar e reforzar a presentación do TA.	
		Total de sesións por cuadrimestre	

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		**1.º curso**		**2.º curso**		**3.º curso**		**4.º curso**		**OBSERVACIÓNS**
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas Audicións Titorías								0 2 8	
Non presenciais	Traballo persoal								290	
Total de horas cuadrimestrais									300	

6. Descriptores de Planificación

TIPO DE ACTIVIDADE	**DESCRICIÓN DA METODOLOXÍA**
Titorías	Faranse as titorías solicitadas polo alumno según dispoñibilidade horaria do titor.
Traballo persoal	Preparación do repertorio e elaboración do traballo académico. Pescuda de información, análise, dixitación ou memorización dos novos traballos musicais. Revisión do tempo, fraseo, dinámicas, ornamentación, articulación, carácter e demais recursos musicais en base á súa análise e ás fontes documentais. Profundización no traballo realizado coa axuda de novas tecnoloxías Na medida do posible organizarase unha audición complementaria unha semana antes da data de defensa do TFE.
Audicións: recital e exposición e defensa do traballo académico	Presentación en público do repertorio do TFE e exposición e defensa do traballo académico aprobados polo Departamento.

7. Avaliación

ORDINARIA

CONTÍNUA FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Traballo académico	Mostrar no traballo académico rigor no estudo científico, histórico, pedagóxico ou artístico. Mostrar coherencia na estructuración do traballo así como unha correcta presentación: Portada, dedicatorias, índice, xustificación, estado da cuestión, obxetivos, metodoloxía, corpo do traballo, conclusións, bibliografía e anexos documentais. Mostrar orixinalidade e interés nas conclusións. Mostrar claridade na exposición e defensa do traballo: estructuración, coherencia e orixinalidade expositiva	20%	TODAS
Recital	Interpretar as obras do programa presentado, mostrando o control técnico do instrumento: dificultade do repertorio, fidelidade ao texto, afinación, control das articulacións, calidade do son, resistencia, claridade nas dinámicas, rigor no ensemble co acompañamento, fidelidade nos tempos e claridade na agóxica. Interpretar as obras do programa presentado, mostrando coherencia no estilo interpretativo e en concordancia coa estética das mesmas: aplicación do rubato acorde ao estilo, adecuación da ornamentación, aplicación da respiración como elemento musical no fraseo, aplicación das articulacións axeitadas ao estilo, adaptación das dinámicas a cada estilo, control do vibrato e proxección do son.	80%	TODAS

	Mostrar un comportamento escénico adecuado as características das obras interpretadas e do propio instrumento, así como os dotes artísticos e a capacidade de comunicación musical: presentación, dominio do espazo escénico, comunicación, adaptación dos xestos e movementos á interpretación musical, achega persoal ao enriquecemento da interpretación, concentración, control postural.		
* O Traballo fin de estudos só se considerará aprobado no caso de que ámbalas dúas probas sexan avaliadas positivamente, con puntuación igual ou maior a 5,00.			

ERASMUS
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

8. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

9. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

Segundo a especialidade, a listaxe de obras para o concerto público, das que o alumno polo menos debe incluir algunha no seu programa, son as seguintes:

ESPECIALIDADE DE TROMPA
Glière, Reinhold: Concerto Op. 91 en si b maior para trompa e orquesta
Strauss, Richard: Concerto nº 2 TrV 283 en mi b maior para trompa e orquesta
Weber, Carl Maria von: Concertino Op. 45 en mi menor para trompa e orquesta
Kiel, Clemens August: Concerto Op. 23 en fa maior para trompa e orquesta
Mozart, Wolfgang Amadeus: Concerto nº 4 en mi b maior Kv. 495 para trompa e orquesta
Arnold, Malcolm Henry: Concerto nº 2 Op. 58 para trompa e orquesta de cordas

ESPECIALIDADE DE TROMPETA
Tomasi, Henri: Concerto para trompeta e orquesta
Jolivet, André: Concertino para trompeta e orquesta de cordas e piano
Haydn, Joseph: Concerto para trompeta e orquesta en mi b maior
Hummel, Johann N.: Concerto para trompeta e orquesta (mi b maior ou mi maior)
Böhme, Oskar: Concerto para trompeta e orquesta en fa menor
Brandt, Vassily: Konzertstück nº 1 para trompeta e piano
Brandt, Vassily: Konzertstück nº 2 para trompeta e piano
Desenclós, Alfred: Incantation, thrène et danse

ESPECIALIDADE DE TROMBÓN
Tomasi, Henri: Concerto para trombón e orquesta
Grondahl, Launy: Concerto para trombón e orquesta
Martin, Frank: Ballade para trombón e piano
Castérède, Jacques: Sonatine para trombón e piano
Williams, Ralph Vaughan: Concerto en fa menor para tuba ou trombón baixo e orquesta
David, Ferdinand: Concertino Op. 4 para trombón e orquesta (Mib o Sib)
Schnyder, Daniel: Sonata para trombón e piano
Lebedev, Alexander: Concerto en un movemento para trombón e piano

ESPECIALIDADE DE TUBA
Williams, Ralph Vaughan: Concerto en fa menor para tuba e orquesta
Williams, John: Concerto para tuba e orquesta
Jevtic, Ivan: Concerto para tuba e orquesta
Strukow, Valery: Concerto para tuba e orquesta
Cosma, Vladimir: Euphonium concerto
Curnow, James: Symphonic Variations para bombardino e banda de música
Ellerby, Martin: Tuba Concerto
Golland, John: Concerto Op. 46 para tuba e piano

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

ROSEN, Charles: O estilo clásico: Haydn, mozart, Beethoven. Madrid: Alianza Música, 1986

COPLAND, Aaron: Como estudar a música. Madrid: fondo de cultura económica de España, 1994
BENNET, Roy: Una breve historia de música
BOURGUE, D. (Trad. M. Martínez): La trompa. París: International music Diffusion Arpeges, 1993
DESCHAUSSÉES, Monique: El intérprete y la música. Madrid: Rialp, 1998
ZARZO, V.: La trompa. Madrid: Alianza Música, 1986
CORTOT, Alfred: Curso de interpretación. Buenos Aires: Ricordi, 1934
FARKAS, Philip: El arte de tocar los metales
HARRISON, Sidney: Como apreciar a música. Madrid: Edaf, 1984

10. Observacións

Será aplicable a esta Programación Docente a lexislación vixente así como as normas que a regulan.